

PAPER DETAILS

TITLE: Hemşirelik Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimi ve Sosyal Medya Bağımliliğini Etkileyen Faktörler

AUTHORS: Emre YANIKKEREM,Asli KARAKUS SELÇUK

PAGES: 15-30

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/683228>

ARAŞTIRMA MAKALESİ
RESEARCH ARTICLE
CBU-SBED, 2019, 6(1): 15-30

Hemşirelik Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimi ve Sosyal Medya Bağımlılığını Etkileyen Faktörler

Emre Yanıkerem^{1*} Aslı Karakuş Selçuk¹

¹ Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, Manisa, Türkiye
email:emrenurse@hotmail.com, akarakus_ksk@hotmail.com

Orcid:0000-0001-8909-4259

Orcid: 0000-0003-8909-3597

*Sorumlu Yazar / Corresponding Author: Emre Yanıkerem

Gönderim Tarihi / Received: 30.07.2018

Kabul Tarihi / Accepted: 28.03.2019

Öz

Amaç: Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde okuyan hemşirelik öğrencilerin girişimcilik eğilimleri ve sosyal medya bağımlılığını etkileyen faktörlerin incelenmesidir.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın örneklemini Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümünde öğrenim gören 804 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amacı Ölçeği (SASKAÖ), Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği (SMBÖ), Girişimcilik Eğilimine Etki Eden Özellikleri Soru Formu (GEEEÖSF) ve Girişimcilik Eğilimine İlişkin İfadeleri İçeren Soru Formu (GEİİİSF) kullanılmıştır, 12 öğrenci ile nitel görüşme yapılmıştır.

Bulgular: Bu çalışmada kadın öğrenciler sosyal etkileşim-iletişim ve eğitim amaçlı, erkek öğrenciler tanıma tanınma amaçlı sosyal medyayı daha fazla kullanmaktadır. SMBÖ'ne göre öğrencilerin %1,0'ı çok yüksek, %4,5'i yüksek, %21,0'ı orta bağımlı, %40,2'si az bağımlıdır. SMBÖ puan ortalaması 24 yaş ve üzerinde olan öğrencilerde düşük; annesi çalışan, akademik başarısı düşük ve sosyal ağ siteleri kullananlarda yüksektir. GEEEÖSF'na göre erkek öğrencilerde risk alma ve yaratıcılık, eleştiriye açıklık, dışa açıklık, duygusallık ve hayalcilik, muhafazakarlık ve uysallık ve gerginlik ve kestirmecilik; 24 yaş ve üzerinde olan öğrencilerde ve çalışanlarda, risk alma ve yaratıcılık ve eleştiriye açıklık; girişimcilik ile ilgili ders alan öğrencilerde dışa açıklık; akademik başarısı yüksek olanlarda güvenilirlik ve sorumluluk sahipliği ve dışa açıklık puan ortalaması yüksektir. Eleştiriye açıklık puan ortalaması ailesinin gelir durumunun kötü olduğunu belirten, 5 ve üzerinde kardeşi olan ve annesi okuma yazma bilmeyen öğrencilerde yüksek bulunmuştur. Muhafazakarlık ve uysallık annesi ilköğretim mezunu olanlarda yüksek, babası üniversite mezunu olan düşüktür. GEİİİSF alt boyutlarından kendi işini kurma fırsatı ve çalışma puan ortalaması 5 ve üzerinde kardeşe sahip olan, annesi okuma yazma bilmeyen, 24 yaş ve üzerinde olan, erkek, girişimcilikle ilgili ders alan, çalışan ve ailesinde kendi işini kuran birinci derece yakını olan öğrencilerde yüksek saptanmıştır. Humanizm ikinci sınıfta okuyan, akademik başarısı yüksek olan; riskten kaçınma parçalanmış aileye sahip, çalışmayan ve babası üniversite mezunu olan; azimli ve rekabetçi olma akademik başarısı yüksek olan; yeni iş kurma gücü en uzun köyde yaşayan; aile desteği kadın, çalışmayan, ailesinin gelir durumunun iyi olduğunu belirten, iki kardeşi olan, annesi ve babası lise mezunu olan öğrencilerde yüksektir. Yenilik yaratma puan ortalaması 5 kardeş ve üzerinde olan, erkek, 24 yaş ve üzerinde olan, ikinci sınıfta okuyan, akademik başarısı yüksek olan ve çalışan öğrencilerde yüksektir.

Sonuç: Sosyal medya bağımlılığı olan ve girişimcilik eğilimleri düşük olan öğrencilerin bağımlılığının azaltılması ve girişimcilik eğilimlerinin artırılmasının oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Medya, Girişimcilik, Sosyal Medya Kullanım Amaçları, Sosyal Medya Bağımlılığı, Girişimcilik Eğilimi.

Abstract

Objective: The aim of the study was to investigate the factors that affect the entrepreneurship tendencies and social media addiction of nursing students from Manisa Celal Bayar University Faculty of Health Sciences.

Methods: The sample of the study consisted of 804 students having education in Manisa Celal Bayar University Faculty of Health Sciences Nursing Department. In the research Aims of Use of Social Network Sites Scale (AOUSNSS), Social Media Addiction Scale (SMAS), Questionnaire of Characteristics Affecting Entrepreneurship Tendency (QCAET), Questionnaire Including the Statements about Entrepreneurship Tendency (QISAET) were used and qualitative interviews were conducted with 12 students .

Results: According to the findings of the research while female students used social media for social interaction-communication and education, male students used it for recognition and publicity. According to SMAS 1.0% of the students were extremely high, 4.5% of them were high, 21.0% were moderately and 40.2% of them were low grade addicted. The point average of SMAS was low for the students 24 years old and over, high for the ones who had working mothers, had lower academic success and who used social network sites. According to QCAET; risk taking and creativity, openness to criticism, extraversion, sentimentality and dreaminess, conservatism and amenableness, nervousness and predictive for male students; risk taking and creativity, openness to criticism for the students who were 24 age and over and employed; extraversion for the students having lessons about entrepreneurship, trustworthiness and assuming responsibility, extraversion point averages the ones with higher academic success were higher. The point average of openness to criticism was higher for the students who stated that the income status of their families was bad, who had 5 or more siblings and who had illiterate mothers. Conservatism and amenableness was high for the ones whose mother was primary school graduate, low for the ones whose father was university graduate. The point average of establishing and running their own business which is a subscale of QISAET was found high for the students who had 5 or more siblings, who had illiterate mother, who were at the age of 24 and over, male students, who had lesson about entrepreneurship, who were working and had a first degree relative establishing his or her own business. Humanism was high for the students with higher academic success; risk aversion was higher for the ones with broken family, who was not working and whose father was university graduate; purposefulness and competitiveness was higher for the ones with higher academic success; difficulty in starting a new business was higher for the students who had a longer village life; family support was higher for the female students, who were not working, who stated a good family income status, who had two siblings and whose parents were high school graduate. The point average of creating innovation was high for the students who had 5 or more siblings, male, students with 24 age and over, with higher academic success and were working.

Conclusion: It is very important that reducing tendencies of students with social media dependence and increasing entrepreneurial tendencies on students

Keywords: Social Media, Entrepreneurship, Intended Purposes Of Using Social Media, Social Media Addiction, Entrepreneurship Tendency.

1.Giriş:

Küreselleşme ile birlikte değişen rekabet koşulları birçok ülkenin ekonomik ve sosyal sorunlar yaşamasına neden olmaktadır [1]. Bu nedenle dünyada ve Türkiye’de “Girişimcilik” kavramı her geçen gün önem kazanmaktadır. Günümüzde girişimciler bulunduğu herhangi bir ortamda mevcut durumun işleyişini olumlu anlamda değiştiren bireyler, yüksek düzeyde yaratıcılık kullanarak daha üstün durumlara varmak için kullanılan bir yöntem [2], takip eden ve her türlü riski alarak amacını gerçekleştirmeye çalışan [1], bir işi yapmaya girişen ve bundan çekinmeyen kişi olarak tanımlanmaktadır [2].

Sağlık hizmeti içerisinde bireylerin en sık ve uzun süreli iletişim kurduğu sağlık çalışanlarından biri hemşireler olup, toplumun sağlık ihtiyaçlarındaki değişim, hemşirelikte işsizlik oranındaki artış, hemşirelik bilimindeki önemli ilerleme, sosyoekonomik faktörlerdeki değişimlerle beraber dünya genelinde hemşirelikte girişimcilik kavramı tekrar gündeme gelmeye başlamıştır [3].

Girişimcilerin ortak kişilik özellikleri kontrol etme isteği, kendine güven, girişimcilik potansiyeli, risk alma, liderlik, başarıya odaklanma, iyi bir iş mantığı, sağlam bir destek sistemi, dayanıklılık, sabır ve yaratıcılıktır. Bununla birlikte, başarılı girişimcilerde sorumluluk üstlenme, kişisel misyona ve vizyona sahip olma, insanlarla üst düzeyde iletişim kurabilme yeteneği, yeniliğe ve değişime açık bir yapı, ihtiraslı ve büyük olma tutkusu, dışa dönüklük, takım çalışmasına

yatkınlık gibi özelliklerin de bulunması gerekmektedir [1, 2, 4].

Girişimciliği etkileyebileceği düşünülen bir diğer faktör ise sosyal medyadır. Bilindiği gibi dünyada ve özellikle Türkiye’de bilgisayar ve internetin kullanım sıklığı artış göstermektedir [5]. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2017 verilerine göre; 16-24 yaş arası internet kullanım oranı erkeklerde %91,5 iken kadınlarda %82,9, 25-34 yaş arası erkeklerde %92,6 ve kadınlarda %78,7’dir [6]. Kullanımının kolay olması, ulaştırmak istenilen mesajları geniş kitlelere hızlı bir şekilde iletilmesi, tamamen ücretsiz olması, iki yönlü iletişim imkânı sunması gibi etkenlerden dolayı sosyal medya her geçen gün toplumda önemini artırmaktadır [7, 8]. Sosyal medya, insanları bir araya getirmekle birlikte, kişilerin fikirlerini, bilgi birikimlerini ve düşüncelerini sanal olarak paylaşacakları bir ortam sunmakta [9] ve bireylerin ortak ilgi alanları, aktiviteler gibi konularda birbirleriyle bağlantı kurarak sosyalleşmelerine imkan sağlamaktadır [8,9]. Öğrencilerin internete girme nedenleri incelendiğinde İzmir’de %36,7’si bilgi alışverişi, %26,6’sı sosyal ağlar, %25,4’ü eğlence, %32’si video izleme ve %20,7’si program indirme [10], İstanbul’da araştırma yapmak (%83,2), elektronik posta göndermek (%75,2), haber okumak/müzik dinlemek (%74,4) ve sosyal ağ sitelerine girmek (%71) amacıyla kullandıklarını ifade etmiştir [11]. Son yıllarda internet ve sosyal medya hayatımızın neredeyse kaçınılmaz bir parçası olmuştur. Ancak, herhangi bir maddenin aşırı kullanımı gibi, problemleri veya yaygın internet ve sosyal medya kullanımının bireyler için olumsuz sonuçlara yol

açtığı vurgulanmaktadır [12,13]. Sosyal medya bağımlılığı “bilişsel, duyuşsal ve davranışsal süreçler ile gelişerek kişinin hayatındaki özel, iş/akademik, sosyal alan gibi günlük yaşamının pek çok alanında meşguliyet, duygu durum düzenleme, tekrarlama ve çatışma gibi problemlere yol açan psikolojik bir sorun” olarak tanımlanmıştır [14]. Sosyal medya bağımlılığı sosyal medya hakkında aşırı endişe duymak, sosyal medyaya giriş yapmak veya sosyal medyayı kullanmak ve sosyal medyada çok fazla zaman ayırmak için güçlü bir motivasyon tarafından yönlendirilmek olarak tanımlanmaktadır. Bununla birlikte sosyal medya bağımlılığı sosyal aktivitelerde, çalışmalarda, kişilerarası ilişkilerde ve psikolojik durumda bozulmalara yol açan bir çabadır [12]. Sosyal ağların bağımlılık oluşturmaya, eleştirel düşünme yeteneklerini azaltması, dikkat eksikliği, hiperaktivite bozukluğuna neden olması, zaman yönetimi kavramını ortadan kaldırması, okumaya ayrılan zamanın azalması ve okul notlarının düşmesi, uygun olmayan yayınların paylaşımı ve sanal taciz yaşanan sorunların başında gelmektedir [11]. Özellikle genç nüfusun sosyal ağ sitelerinde geçirdikleri süre ve bu sitelere artan üyelik sayısı yeni bir iletişim biçiminin yerleştiğinin, yeni iletişim alışkanlıklarının kazanıldığının önemli göstergelerinden biridir. Bu nedenle bireylerin sosyal ağları nasıl kullandıkları, kullanım amaçlarının incelenmesi önemli konulardır [15].

Literatür incelendiğinde, Türkiye’de [5, 7, 8-11, 14-17] ve yurt dışında [18-23] öğrencilerin sosyal medyaya yönelik görüşlerini inceleyen birçok çalışma olduğu görülmüştür. Yurtdışında Avustralya’da hemşirelik [23] ve üniversite öğrencileri [21], İngiltere’de tıp fakültesi öğrencileri ve tıp doktorları [8], Amerika’da mezun olan eczacılık öğrencileri [20], Amerika’da [22] ve Malezya’da üniversite öğrencileri [19] ile bu konuda araştırmaların yürütüldüğü görülmektedir. Türkiye’de üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi (İİBF) bölümlerinde bulunan öğrenciler ile yapılan birçok çalışmaya rastlanmıştır [1,24-26]. Bununla birlikte, İİBF ve başka bölüm öğrencileri ile yapılan ve öğrencilerin girişimcilik ile ilgili düşüncelerini belirleyen birçok nitel çalışma da bulunmaktadır [26, 27]. Araştırmanın planlandığı sırada hemşirelik öğrencilerinde bu konuda yapılmış basılı bir çalışmaya rastlanmaması nedeniyle özgün olduğu düşünülen bu araştırma ile hemşirelik öğrencilerinin girişimcilik eğilimi ve sosyal medya bağımlılığını etkileyen etmenlerin incelenmesi amaçlanmıştır.

2. Materyal ve Metot

2.1 Araştırmanın Evreni

2017-2018 eğitim öğretim yılında Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik bölümü 1.2.3. ve 4. sınıflara kayıtlı olan 852 öğrencidir.

2.2 Araştırmanın Örneklemi

Araştırmanın birinci bölümünde, araştırmaya katılmayı kabul eden ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan tüm

öğrenciler çalışma kapsamına alınmış, örneklem seçimi yapılmamıştır. Hemşirelik bölümünde 11 öğrenci mezun olmuş, 21 öğrencinin fakülte ile ilişkisi kesilmiş, 3 öğrenci kayıt dondurmuş ve 13 öğrenci ankette yer alan soruların hepsini yanıtlamamıştır. Bu nedenle 48 öğrenciye ulaşılamamış veri toplama aşaması toplam 804 öğrenci ile tamamlanmıştır.

Araştırmanın ikinci bölümü nitel tipte olup, amaçlı örnekleme yöntemi ile 1.2,3.ve 4. sınıfta öğrenim gören, ders başarıları iyi, orta ve kötü olan öğrenciler araştırma örneklemini oluşturmuştur. Öğrencilerin not ortalamaları gözönünde bulundurularak (not ortalaması 4,00-3,50= bir öğrenci, 3,00-2,50= bir öğrenci, ≤ 2,00 = bir öğrenci), basit rastgele örnekleme yöntemi ile her sınıftan üçer öğrenci olmak üzere 12 öğrenci nitel bölümün araştırma örneklemini oluşturmuştur.

2.3 Veri Toplama Yöntemi

Araştırmanın birinci bölümünde, araştırmaya katılmaya gönüllü olan öğrencilerin en çok katılım gösterdikleri derslerin öncesinde ilgili dersin öğretim elemanı ile görüşülüp izin alınarak öğrencilere araştırmanın amacı açıklanarak yazılı bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Veriler yüz yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır. Araştırmanın ikinci bölümünde nitel görüşmeler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile derinlemesine görüşme yöntemi kullanılarak ikinci araştırmacı tarafından toplanmıştır.

2.4 Veri Toplama Araçları

Anket formları yedi bölümden oluşmaktadır. Anket formunun birinci bölümü öğrencilerin yaşı, cinsiyeti, anne ve babanın eğitim durumu ve ailenin gelir durumunu inceleyen “Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri Soru Formu” ndan oluşmaktadır. Anket formunun ikinci bölümü “Öğrencilerin Sosyal Medya Kullanımını ve Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Soru Formu” nu içermektedir. Literatür doğrultusunda oluşturulan [5, 7-10, 16, 17, 19-22] bu soru formu; öğrencilerin internet ve sosyal medyayı kullanma durumu, sıklığı ve nedeni, gibi değişkenleri inceleyen sorulardan oluşmaktadır.

Anket formunun üçüncü bölümünde Karal ve Kokoç [28] tarafından geliştirilen beşli likert tipinde dizayn edilen “Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amacı Ölçeği (SASKAÖ)” yer almaktadır. Toplam 14 madde ve 3 faktörden oluşan bu ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,83, test-tekrar test güvenilirliği 0,91 bulunmuştur [28]. Ölçeğin faktörleri “sosyal etkileşim-iletişim amaçlı kullanım” (1, 3, 6, 7, 9, 10, 11. madde), “tanıma ve tanınma amaçlı kullanım” (2, 4, 14. madde) ve “eğitim amaçlı kullanım” (5, 8, 12, 13. madde) olarak adlandırılmıştır. Dördüncü bölümde Tutgun Ünal ve Deniz [14] tarafından geliştirilen beşli likert tipinde “Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği (SMBÖ)” bulunmaktadır. 41 madde ve dört faktörden oluşan bu ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,967 bulunmuştur. Bu ölçeğin “Meşguliyet” boyutu, sosyal medyanın kişiyi meşgul etme etkisini, “Duygu Durum Düzenleme” boyutu sosyal medyanın kişinin duygularını etkilemesini, “Tekrarlama” boyutu kişinin

sosyal medya kullanımını denetim altına alamaması, aynı dozda kullanımının tekrarlamasını, “Çatışma” boyutu sosyal medyanın kişinin hayatında olumsuz sonuçlara yol açmaya etkisini ölçmektedir [14].

Beşinci bölümde Börü [29] tarafından geliştirilen “**Girişimcilik Eğilimine Etki Eden Özellikler Soru Formu (GEEEÖSF)**” nun 34 madde ve 7 faktörü bulunmaktadır. Bu faktörler güvenilir ve sorumluluk sahipliği, risk alma ve yaratıcılık, dışa açıklık, eleştiriye açıklık, muhafazakârlık ve uysallık, duygusallık ve hayalcilik, gergin ve kestirmeciliktir. Ölçekte yer alan özelliklere tamamen uygun (76-100), oldukça uygun (51-75), biraz uygun (26-50), hiç uygun değil (0-25) şeklinde öğrencilerden ifadelerle katıldıkları ölçüde puan vermeleri istenmektedir [29, 30]

Anket formunun altıncı bölümünde 30 madde 7 faktör içeren Börü [29] tarafından geliştirilen “**Girişimcilik Eğilimine İlişkin İfadeleri İçeren Soru Formu (GEİİİSF)**” yer almaktadır. Ölçeğin faktörlerinin isimleri azimli ve rekabetçi olma, yeni iş kurma güçlüğü, yenilik yaratma, riskten kaçınma, kendi işini kurma fırsatı ve çalışma, aile desteği ve hümanizmdir. Ölçekte yer alan özelliklere tamamen katılıyorum (76-100), oldukça katılıyorum (51-75), biraz katılıyorum (26-50), hiç katılmıyorum (0-25) şeklinde öğrencilerden ifadelerle katıldıkları ölçüde puan vermeleri istenmektedir [29, 30]

Nitel olarak planlanan araştırmanın ikinci aşamasında kullanılan “**Öğrencilerin Girişimcilik ile İlgili Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu**” alan yazın doğrultusunda araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur [26, 27]. Bu soru formunda yer alan soruların anlaşılabilirliği ve işlevliliğini değerlendirmek amacıyla üç öğrenci ile ön uygulama yapılarak soru formunda gerekli revizyonlar yapılmıştır. Bu üç öğrenci araştırma örneklemini dışında bırakılmıştır. Görüşmenin başında ses kayıt cihazı açılarak öğrencilerin sözlü onamları alınmış, görüşmeler tamamlandıktan sonra ses kayıt cihazına kaydedilmiş ifade ve cümleler word metni haline getirilerek MAXQDA Analytics Pro programında analiz edilmiştir.

2.5 Araştırmanın Etik Yönü

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Sağlık Bilimleri Etik Kurulu’ndan etik kurul onayı (Tarih: 11.10.2017, No: 20478486) alınmıştır. Araştırmanın yürütülebilmesi için Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanlığı’ndan yazılı izin (Tarih: 17.10.2017) alınmıştır. Araştırmaya katılmak isteyen öğrencilerden yazılı bilgilendirilmiş onam alınmıştır. Hasan Karal’dan SASKAÖ, Aylin Tutgun Ünal’dan SMBÖ ve Deniz Börü’den GEEEÖSF ve GEİİİSF kullanımı için gerekli izinler alınmıştır.

2.6 Verilerin Analizi

Araştırmanın ilk bölümünde verilerin analizi SPSS 25.0 kullanılarak yapılmıştır. Öğrencilerin sosyodemografik özellikleri ile ilgili bulgular tanımlayıcı tablolara dönüştürülerek sayı ve yüzde dağılımları yapılmıştır. Verilerin normallik dağılımına uygun olup olmadığını

belirlemek amacıyla tüm değişkenler ile SASKAÖ, SMBÖ, GEEEÖSF ve GEİİİSF alt boyutları arasındaki Basıklık (Kurtosis) ve Çarpıklık (Skewness) değerlerine bakılmıştır. Çarpıklık ve basıklık (Kurtosis) değerleri standart hata değerine bölünerek elde edilmiş olup bu değer %5 anlamlılık düzeyinde +1,96 ve -1,96 değerleri arasında olup veriler normal dağılmıştır. Öğrencilerin sosyodemografik özellikleri ile SASKAÖ, SMBÖ, GEEEÖSF ve GEİİİSF arasındaki ilişki bağımsız gruplarda t-testi ve Anova ile değerlendirilmiştir.

Araştırmanın ikinci bölümünde verilerin analizi MAXQDA Analytics programı kullanılarak yapılmıştır. Birbirine benzeyen verileri belirli kavram ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve yorumlamak üzere içerik analizi yapılmıştır. Bu süreç ön okuma, nitel verilerin kodlanması, veriyi örgütleme, yorumlama ve raporlaştırma şeklindedir.

3. Bulgular

3.1 Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerine ilişkin bulgular

Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş ortalaması $20,9 \pm 2,0$ (18-38) olup, %42,4’ü 20-21 yaş arasındadır. Öğrencilerin %71,4’ü kadın, %51,5’i en uzun il merkezinde yaşamış, %79,9’unun akademik başarı ortalaması orta seviyededir. Öğrencilerin %59,7’si mezun olduktan sonra kamu sektöründe çalışmak istediğini belirtmiş, %6,8’i girişimcilik ilgili bir ders almıştır. Öğrencilerin %83,0’ü çekirdek aile yapısında, %66,0’sının ailesinin gelir durumu orta, %45,4’ünün annesi, %35,4’ünün babası ilköğretim mezunudur. Öğrencilerin büyük çoğunluğu (%99,6) internet kullanmakta, günde kullanılan internet süresi ortalaması 4,5 saattir. Öğrencilerin %96,1’i herhangi bir sosyal medya sitesi, %84,6’sı Instagram, %83,7’si WhatsApp, %62,3’ü Youtube, %44,2’si Facebook, %29,9’u Twitter ve %1,2’si LinkedIn üyesidir (Veriler tabloda gösterilmemiştir).

3.2 Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri ile Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amacı Ölçeği alt boyutları arasındaki ilişki

SASKAÖ alt boyutları puan ortalaması sosyal etkileşim- iletişim amaçlı kullanım için $24,3 \pm 5,9$ (7-35), tanıma ve tanınma amaçlı kullanım için $7,7 \pm 2,9$ (3-15) ve eğitim amaçlı kullanım için $13,8 \pm 3,4$ (4-20) bulunmuştur (Veriler tabloda gösterilmemiştir).

Kadın öğrenciler sosyal etkileşim-iletişim ($p=0,001$) ve eğitim ($p=0,000$) amaçlı, erkek öğrenciler tanıma-tanınma amaçlı sosyal medyayı daha fazla kullandığı bulunmuştur ($p=0,001$). İkinci sınıf öğrencileri dördüncü sınıf hemşirelik öğrencilerine göre tanıma-tanınma amaçlı sosyal medyayı daha fazla kullanmaktadır ($p=0,006$). Eğitim amaçlı sosyal medya puan ortalaması akademik başarıları yüksek olanlarda ($14,9$) ($p=0,000$), girişimcilik ile ilgili bir ders alan ($p=0,023$), ailenin gelir durumunu kötü olduğunu belirten ($p=0,005$) ve çalışmayan ($p=0,013$) öğrencilerde istatistiksel olarak yüksektir. İki kardeşi olan öğrencilerin ($25,2$) 5 ve üzerinde kardeşi olan

(22,6) öğrencilere göre ($p=0,001$), annesi ilköğretim mezunu olanların (24,6) annesi okuma yazması olmayanlara (22,5) göre ($p=0,013$) sosyal etkileşim-iletişim amaçlı sosyal medya kullanımı puan ortalaması istatistiksel olarak anlamlı yüksektir. Öğrencilerin annesinin eğitim durumu ile öğrencilerin tanıma-tanınma amaçlı sosyal medya kullanımı puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır ($p=0,001$). Sosyal etkileşim-iletişim ve tanıma-tanınma puan ortalaması Facebook, Twitter ve Instagram kullananlarda istatistiksel olarak kullanmayan gruba göre yüksek bulunmuştur (Tablo 1).

3.3 Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri ile Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği ve alt boyutları arasındaki ilişki

SMBÖ'nin toplam puan ortalaması $88,9 \pm 29,3$ (41,0-205,0)'dir. Öğrencilerin %1,0'ı çok yüksek, %4,5'i yüksek, %21,0'ı orta bağımlı, %40,2'si az bağımlıdır. SMBÖ ve alt boyutlarına göre öğrencilerin bağımlılık durumları incelendiğinde çok yüksek bağımlı olan öğrencilerin oranı meşguliyet için %6,0, duygu durum düzenleme için %7,2, tekrarlama için %2,9 ve çatışma için %1'dir (Veriler tabloda gösterilmemiştir).

24 yaş ve üzerinde olan öğrencilerde SMBÖ toplam puan ortalaması (76,4), meşguliyet (26,6), duygu durum düzenleme (10,1), tekrarlama (8,3) ve çatışma (31,4) diğer gruplara göre istatistiksel olarak anlamlı düşüktür. Kız öğrencilerin meşguliyet ($p=0,001$) ve duygu durum düzenleme ($p=0,025$) puan ortalaması erkek öğrencilere göre istatistiksel olarak yüksek bulunmuştur. Çatışma puan ortalaması erkek öğrencilerde ($p=0,000$), en uzun köyde yaşayan öğrencilerde yüksek saptanmıştır ($p=0,044$). Akademik başarısı düşük olan öğrencilerde çatışma ($p=0,001$) ve SMBÖ toplam puan ortalaması ($p=0,004$) istatistiksel olarak yüksektir. Öğrencinin not ortalaması 2 ve altında olanlarda duygu durum düzenleme ($p=0,000$), çatışma ($p=0,001$) ve SMBÖ toplam puan ortalaması ($p=0,023$) istatistiksel olarak yüksek bulunmuştur. Girişimcilik ile ilgili bir ders alan öğrencilerde meşguliyet puan ortalaması düşük ($p=0,030$), çalışmayan öğrencilerde meşguliyet ($p=0,023$) puan ortalaması yüksek, çatışma ($p=0,047$) puan ortalaması düşük bulunmuştur. Parçalanmış aileye sahip olan öğrencilerde geniş aileye sahip olan öğrencilere göre duygu durum düzenleme puan ortalaması yüksek ($p=0,030$); ailesi kötü gelir durumuna sahip olan öğrencilerde çatışma puan ortalaması yüksek saptanmıştır ($p=0,000$). Okuma yazması olmayan anneye sahip öğrencilerde annesi lise mezunu olan öğrencilere göre çatışma puan ortalaması istatistiksel olarak yüksektir ($p=0,021$). Annesi çalışan öğrencilerin çalışmayan öğrencilere göre meşguliyet ($p=0,005$), duygu durum düzenleme ($p=0,013$) ve SMBÖ toplam puanı ($p=0,014$) istatistiksel olarak yüksek belirlenmiştir. Meşguliyet ($p=0,001$), tekrarlama ($p=0,038$), çatışma ($p=0,005$) ve SMBÖ toplam puanı ($p=0,002$) Facebook kullanan öğrencilerde kullanmayan öğrencilere göre yüksek bulunmuştur. Twitter kullanan öğrencilerde meşguliyet ($p=0,000$), duygu durum

düzenleme ($p=0,000$), tekrarlama ($p=0,003$), çatışma ($p=0,000$) ve SMBÖ toplam puanı ($p=0,000$) istatistiksel olarak yüksektir. Instagram kullanan öğrencilerde meşguliyet ($p=0,000$), duygu durum düzenleme ($p=0,000$), tekrarlama ($p=0,005$) ve SMBÖ toplam puanı ($p=0,000$) istatistiksel olarak yüksek belirlenmiştir (Tablo 2 ve Tablo 3).

3.4 Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri ile Girişimcilik Eğilimine Etki Eden Özellikler Soru Formu Faktörleri arasındaki ilişki

Risk alma ve yaratıcılık ($p=0,007$) ve eleştiriye açıklık ($p=0,000$) puan ortalaması 24 yaş ve üzerinde istatistiksel olarak yüksek bulunmuştur. Erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre risk alma ve yaratıcılık ($p=0,000$), dışa açıklık ($p=0,004$), eleştiriye açıklık ($p=0,000$), duygusallık ve hayalcilik ($p=0,038$), muhafazakarlık ve uysallık ($p=0,000$) ve gerginlik ve kestirmecilik ($p=0,034$) puan ortalamaları yüksektir. Güvenilirlik ve sorumluluk sahipliği ($p=0,020$) ve duygusallık ve hayalcilik ($p=0,020$) puan ortalaması ikinci sınıf öğrencilerde üçüncü sınıf öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı yüksek saptanmıştır. Akademik başarısı yüksek olan öğrencilerin güvenilirlik ve sorumluluk sahipliği ($p=0,000$), risk alma ve yaratıcılık ($p=0,000$) ve dışa açıklık ($p=0,002$) puan ortalaması orta ve düşük olan öğrencilere göre yüksektir. Not ortalaması 2 ve altında olan ($p=0,000$) ve ailesinin gelir durumunun kötü olduğunu belirten öğrencilerin ($p=0,000$) eleştiriye açıklık puan ortalaması yüksektir. Risk alma ve yaratıcılık ($p=0,018$) ve dışa açıklık ($p=0,025$) puan ortalaması girişimcilik ile ilgili ders alan öğrencilerde almayan öğrencilere göre daha yüksek belirlenmiştir. Çalışan öğrencilerde risk alma ve yaratıcılık ($p=0,000$), dışa açıklık ($p=0,008$), eleştiriye açıklık ($p=0,023$) puan ortalaması çalışmayan öğrencilere göre yüksektir (Tablo 4 ve Tablo 5).

3.5 Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri ile Girişimcilik Eğilimine İlişkin İfadeleri İçeren Soru Formu Faktörleri arasındaki ilişki

Azimli ve rekabetçi olma akademik başarısı yüksek olan ($p=0,000$) ve not ortalaması 90-100 arası olan öğrencilerde ($p=0,000$) yüksek bulunmuştur. Yeni iş kurma güçlüğü en uzun köyde yaşayan ($p=0,033$); yenilik yaratma 24 yaş ve üzerinde olan ($p=0,018$), erkek ($p=0,000$), ikinci sınıfta okuyan ($p=0,003$), akademik başarısı yüksek olan ($p=0,020$) ve çalışan öğrencilerde ($p=0,001$) yüksektir. Riskten kaçınma çalışmayan öğrencilerde ($p=0,039$); kendi işini kurma fırsatı ve çalışma 24 yaş ve üzerinde olan ($p=0,000$), erkek ($p=0,000$), girişimciliğe ilgili ders alan ($p=0,002$), çalışan ($p=0,000$) öğrencilerde yüksek saptanmıştır.

Aile desteği olan, kadın ($p=0,000$), akademik başarısı yüksek ($p=0,005$), ailesinin gelir durumunun iyi olduğunu belirten ($p=0,000$) ve çalışmayan öğrencilerde yüksektir ($p=0,020$). Hümanizm alt boyut puan ortalaması ikinci sınıf öğrencilerinde üçüncü sınıf öğrencilerine göre, dördüncü sınıf öğrencilerinde üçüncü sınıf öğrencilerine göre ($p=0,003$) ve akademik

Tablo 1. Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri ile Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Amacı Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki İlişki

Tanıtıcı özellikler	Sosyal etkileşim- iletişim		Tanıma tanınma		Eğitim	
	Ort ±sd	Test	Ort ±sd	Test	Ort ±sd	Test
Cinsiyet		t=3.259		t=-3.297		t=5.74
Kadın	24.7±5.7	df=376.495	7.4±2.8	df=802	14.3±3.1	df=364.687
Erkek	23.1±6.5	p=0.001	8.2±3.1	p=0.001	12.7±3.7	p=0.000
Sınıfı						
1. sınıf (a)	24.2±6.3		7.9±2.3		13.6±3.3	
2. sınıf (b)	24.9±5.7		8.1±2.8	F=4.197	14.2±3.4	
3. sınıf (c)	24.2±5.9	F=1.149	7.5±2.9	p=0.006	13.9±3.4	F=1.580
4. sınıf (d)	24.3±5.9	p=0.329	7.7±2.9	b>d	13.8±3.4	p=0.191
Öğrencinin akademik başarısı						
Düşük (a)	23.3±7.1		7.6±3.3		12.7±3.7	F=9.587
Orta (b)	24.1±6.0	F=2.019	7.7±2.9	F=0.028	13.7±3.3	p=0.000
Yüksek (c)	25.2±5.3	p=0.133	7.7±3.2	p=0.972	14.9±3.3	c>a. c>b
Öğrencinin not ortalaması						
90-100 [4.00 pekiyi] (a)	24.7±5.9		8.0±2.7		14.4±3.2	
85-89 [3.50 iyi-pekiyi] (b)	24.2±6.1		7.3±2.9		14.2±3.3	
80-84 [3.00 iyi] (c)	24.6±5.8		7.5±2.9		14.3±3.1	F=5.231
75-79 [2.50 orta-iyi] (d)	23.9±5.9	F=0.479	7.8±2.9	F=2.026	13.1±3.6	p=0.000
65-74 [2.00 ve altında orta] (e)	24.1±7.2	p=0.752	8.6±2.9	p=0.089	13.9±3.4	b>d. c>d
Girişimcilik ile ilgili bir ders alma durumu						
Evet	25.0±4.9	t=0.938	8.2±2.8	t=1.486	14.8±3.1	t=2.273
Hayır	24.2±6.1	df=802	7.6±2.9	df=802	13.8±3.4	df=802
		p=0.349		p=0.138		p=0.023
Üniversite eğitiminde çalışma durumu						
Evet	23.7±6.4	t=-1.604	7.8±3.1	t=1.216	13.4±3.6	t=-2.486
Hayır	24.5±5.8	df=802	7.6±2.9	df=802	14.0±3.2	df=430.937
		p=0.109		p=0.224		p=0.013
Ailenin gelir durumu						
Kötü (a)	22.7±6.8		6.9±3.0		12.4±4.0	F=5.300
Orta (b)	24.4±5.8	F=1.911	7.7±2.9	F=1.740	14.0±3.2	p=0.005
İyi (c)	24.3±6.3	p=0.149	7.7±2.9	p=0.176	13.9±3.5	b>a. c>a
Kardeş sayısı						
Tek çocuk (a)	24.5±6.9		7.9±3.0		14.1±4.1	
2 kardeş (b)	25.2±5.5		7.8±2.9		14.1±3.2	
3 kardeş (c)	24.0±6.1	F=5.005	7.7±2.9		13.7±3.4	
4 kardeş (d)	23.8±6.0	p=0.001	7.5±5.6	F=0.900	13.2±3.2	F=1.793
5 kardeş ve üzeri (e)	22.6±6.3	b>e	7.3±3.0	p=0.463	13.6±3.4	p=0.128
Annenin eğitim durumu						
Okuma yazma olmayan (a)	22.5±6.2		7.4±2.9		13.7±3.4	
Okuryazar (b)	22.7±6.4		7.5±3.1		12.7±3.5	
İlkokul (c)	24.6±5.7		7.3±2.9		13.9±3.2	
Ortaokul (d)	24.1±5.9	F=2.907	8.4±2.7	F=3.982	13.6±3.5	
Lise (e)	24.7±6.5	p=0.013	8.3±3.0	p=0.001	14.1±3.5	F=1.931
Üniversite (f)	25.8±5.5	c>a	7.5±2.7	d>c. e>c	14.4±2.3	p=0.087
Facebook						
Kullanan	24.9±5.8	t=2.618	8.0±3.0	t=3.077	13.8±3.4	t=-0.159
Kullanmayan	23.8±6.1	df=802	7.4±2.8	df=802	13.8±3.3	df=802
		p=0.009		p=0.002		p=0.874
Twitter						
Kullanan	24.9±6.4	t=1.996	8.1±2.9	t=3.107	13.8±3.5	t=-0.163
Kullanmayan	24.0±5.8	df=802	7.5±2.9	df=802	13.8±3.3	df=802
		p=0.046		p=0.002		p=0.870
Instagram						
Kullanan	24.9±5.7	t=7.616	7.8±2.9	t=3.543	13.9±3.3	t=1.630
Kullanmayan	20.6±6.3	df=802	6.8±3.0	df=802	13.4±3.6	df=802
		p=0.000		p=0.000		p=0.103

başarısı yüksek olan öğrencilerde (p=0,045) yüksektir (Tablo 6 ve Tablo 7).

3.6 Araştırmanın nitel boyutuna yönelik bulgular

Araştırmanın nitel boyutunda hemşirelik öğrencileri girişimciliği en fazla yeni fikirler ortaya atabilmek (f:17), kendi işini kurmak ve riske girmek olarak tanımlamıştır.

Tablo 2. Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri ile Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinin Meşguliyet, Duygudurum Düzenleme ve Tekrarlama Alt Boyutları Arasındaki İlişki

Tanıtıcı özellikler	Meşguliyet		Duygudurum düzenleme		Tekrarlama	
	Ort ±sd	Test	Ort ±sd	Test	Ort ±sd	Test
Yaş grubu						
18-19 (a)	35.1±11.2		13.1±5.2		9.4±4.1	
20-21 (b)	34.1±10.5	F=11.422	12.5±4.9	F=5.793	9.9±4.7	F=4.563
22-23 (c)	32.8±10.7	p=0.000	12.3±4.9	p=0.001	10.5±4.9	p=0.004
24 ve üzeri (d)	26.6±9.0	a>d. b>d. c>d	10.1±4.7	a>d. b>d. c>d	8.3±3.4	b>d. c>d
Cinsiyet						
Kadın	34.2±10.9	t=3.439	12.7±5.2	t=2.252	9.7±4.5	t=-1.066
Erkek	31.4±10.2	df=802	11.8±4.8	df=802	10.0±4.6	df=802
		p=0.001		p=0.025		p=0.287
En uzun yaşanılan yer						
İl (a)	33.3±11.4		12.4±5.1		9.6±4.4	
İlçe (b)	33.7±10.2	F=0.164	12.6±5.1	F=0.616	9.8±4.6	F=0.696
Köy (c)	33.1±10.1	p=0.849	12.0±4.9	p=0.540	10.2±4.9	p=0.499
Öğrencinin akademik başarısı						
Düşük (a)	36.3±11.4		13.9±5.7		10.8±5.4	
Orta (b)	33.5±10.9	F=2.553	12.4±5.1	F=1.811	9.8±4.6	F=2.692
Yüksek (c)	31.9±10.2	p=0.780	12.2±4.8	p=0.164	9.0±4.2	p=0.680
Öğrencinin not ortalaması						
90-100 [pekiyi] (a)	33.2±10.2		13.6±4.8		8.8±4.0	
85-89 [iyi-pekiyi] (b)	32.9±10.7		12.6±5.2		9.6±4.6	
80-84 [iyi] (c)	34.0±10.8		12.3±5.0	F=5.169	10.0±4.7	
75-79 [orta-iyi] (d)	32.9±10.9	F=0.753	11.8±5.0	p=0.000	9.6±4.3	F=1.623
65-74 [2.00 ve altında orta] (e)	35.3±11.2	p=0.556	15.5±4.9	e>b. e>c. e>d	11.1±5.4	p=0.166
Girişimcilik ile ilgili bir ders alma durumu						
Evet	30.4±10.3	t=-2.172	11.5±5.2	t=-1.405	9.8±4.7	t=0.114
Hayır	33.6±10.8	df=802	12.5±5.1	df=802	9.8±4.6	df=802
		p=0.030		p=0.160		p=0.909
Üniversite eğitiminde çalışma durumu						
Evet	32.1±11.2	t=-2.279	12.3±5.3	t=-0.512	9.8±4.7	t=-0.065
Hayır	33.9±10.6	df=802	12.5±4.9	df=802	9.8±4.5	df=802
		p=0.023		p=0.609		p=0.948
Aile tipi						
Çekirdek (a)	33.7±11.0		12.5±5.0	F=3.512	9.8±4.6	
Geniş (b)	31.5±10.4	F=2.304	11.7±5.3	p=0.030	9.8±4.6	F=0.098
Parçalanmış (c)	35.2±7.9	p=0.101	14.9±4.9	c>b	9.3±3.4	p=0.907
Ailenin gelir durumu						
Kötü (a)	32.4±10.8		12.4±4.6		10.5±5.0	
Orta (b)	33.4±10.7	F=0.309	12.4±5.1	F=0.022	9.7±4.5	F=0.773
İyi (c)	33.7±10.8	p=0.734	12.4±5.1	p=0.978	9.8±4.6	p=0.462
Annenin eğitim durumu						
Okuma yazma olmayan (a)	30.6±8.1		11.6±4.0		10.0±3.8	
Okuryazar (b)	31.2±10.4		11.9±5.1		9.3±4.8	
İlkokul (c)	33.9±10.3		12.4±5.2		10.0±4.8	
Ortaokul (d)	34.2±11.1		12.9±5.2		10.3±4.7	
Lise (e)	34.2±10.6	F=2.139	12.7±5.0	F=0.866	9.2±4.3	F=1.470
Üniversite (f)	31.5±11.4	p=0.059	12.4±5.9	p=0.503	8.7±3.9	p=0.197
Annenin çalışma durumu						
Çalışmayan	32.9±10.4	t=-2.862	12.2±5.0	t=-2.476	9.7±4.4	t=-1.663
Çalışan	36.1±12.3	df=182.036	13.4±5.4	df=802	10.4±5.1	df=802
		p=0.005		p=0.013		p=0.097
Facebook						
Kullanan	34.8±10.3	t=3.221	12.6±4.9	t=0.828	10.1±4.6	t=2.080
Kullanmayan	32.3±11.1	df=802	12.3±5.2	df=802	9.5±4.5	df=802
		p=0.001		p=0.408		p=0.038
Twitter						
Kullanan	36.9±10.7	t=5.993	13.9±5.1	t=5.434	10.5±4.7	t=3.019
Kullanmayan	32.0±10.6	df=802	11.8±4.9	df=802	9.5±4.4	df=802
		p=0.000		p=0.000		p=0.003
Instagram						
Kullanan	34.7±10.5	t=8.444	12.8±5.1	t=5.102	9.9±4.6	t=2.858
Kullanmayan	26.2±9.7	df=802	10.3±4.5	df=802	8.8±3.9	df=193.437
		p=0.000		p=0.000		p=0.005

Öğrencilerinin tamamı girişimciliğin nesilden nesle aktarılabileceğini ifade etmiş, azimle çalışma (f:6), çocuğun işe yardım etmesi, eğitim, ailenin çocuğa destek olması, iş disiplini, örnek alma ve paranın olmasının girişimciliğin nesilden nesle aktarılmasında etkili olan en önemli unsurlar olarak belirtmiştir. Bilgi

birikimi (f:15), pazar araştırması, sermayenin ve bir fikrin olması, prosedürleri bilme, reklamını yapma, devletin girişimciyi yönlendirmesi ve insan yönetebilmenin başarılı bir girişimci olmak için gerekli unsurlar olduğu öğrenciler tarafından ifade edilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri ile Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeğinin Çatışma Alt Boyutu ve Toplam Puan Arasındaki İlişki

Tanıtıcı özellikler	Çatışma		Toplam puan	
	Ort ±sd	Test	Ort ±sd	Test
Yaş grubu				
18-19 (a)	31.8±12.3		89.4±26.5	
20-21 (b)	33.2±15.1	F=2.894	89.8±28.9	F=4.640
22-23 (c)	35.8±16.4	p=0.034	91.3±32.1	p=0.003
24 ve üzeri (d)	31.4±15.1	c>a	76.4±27.6	a>d. b>d. c>d
Cinsiyet				
Kadın	31.9±13.7	t=-3.809	88.6±28.4	t=-0.563
Erkek	36.7±16.7	df=359.127	89.9±31.3	df=388.105
		p=0.000		p=0.573
En uzun yaşanılan yer				
İl (a)	32.4±13.6	F=3.147	87.8±28.5	
İlçe (b)	33.6±15.7	p=0.044	89.6±29.5	F=0.842
Köy (c)	36.2±16.4	c>a	91.4±31.4	p=0.431
Öğrencinin akademik başarısı				
Düşük (a)	39.8±19.4	F=6.681	100.7±35.9	F=5.568
Orta (b)	33.5±14.6	p=0.001	89.2±29.0	p=0.004
Yüksek (c)	30.2±13.5	a>b. a>c	83.4±26.7	a>b. a>c
Öğrencinin not ortalaması				
90-100 [pekiyi] (a)	32.9±13.9		88.4±26.9	
85-89 [iyi-pekiyi] (b)	30.5±13.0		85.7±26.8	
80-84 [iyi] (c)	33.3±14.9	F=4.454	89.6±29.2	F=2841
75-79 [orta-iyi] (d)	34.1±14.7	p=0.001	88.3±29.2	p=0.023
65-74 [2.00 ve altında orta] (e)	41.0±19.7	e>b. e>c	102.8±36.3	e>b. e>d
Girişimcilik ile ilgili bir ders alma durumu				
Evet		t=1.393		t=-0.290
Hayır	36.0±16.5	df=802	87.7±32.8	df=60.374
	33.1±14.7	p=0.164	89.0±29.0	p=0.773
Üniversite eğitiminde çalışma durumu				
Evet		t=1.995		t=0.117
Hayır	35.0±16.2	df=417.406	89.1±32.3	df=414.686
	32.6±14.1	p=0.047	88.9±27.8	p=0.907
Aile tipi				
Çekirdek (a)	33.4±14.7		89.3±29.1	
Geniş (b)	32.8±15.2	F=0.291	85.8±30.6	F=1.134
Parçalanmış (c)	35.4±16.9	p=0.748	94.8±25.4	p=0.322
Ailenin gelir durumu				
Kötü (a)	41.0±18.4	F=8.256	96.4±32.2	
Orta (b)	33.5±14.5	p=0.000	88.8±29.2	F=1.872
İyi (c)	31.8±14.0	a>b. a>c	87.6±28.5	p=0.155
Annenin eğitim durumu				
Okuma yazma olmayan (a)	37.2±16.0		89.3±27.6	
Okuryazar (b)	31.6±13.0		84.1±26.3	
İlkokul (c)	33.1±14.7		89.3±30.2	
Ortaokul (d)	35.7±16.9	F=2.673	93.1±31.7	
Lise (e)	30.9±12.4	p=0.021	87.1±26.2	F=1.088
Üniversite (f)	31.7±14.7	a>e	84.4±30.4	p=0.365
Annenin çalışma durumu				
Çalışmayan	33.1±14.5	t=-1.199	87.8±28.3	t=-2.471
Çalışan	34.7±16.1	df=802	94.5±33.2	df=802
		p=0.231		p=0.014
Facebook				
Kullanan	35.0±15.5	t=2.822	92.5±29.3	t=3.104
Kullanmayan	32.0±14.1	df=726.115	86.1±28.9	df=802
		p=0.005		p=0.002
Twitter				
Kullanan	36.4±15.9	t=3.685	97.6±30.4	t=5.606
Kullanmayan	32.0±14.1	df=406.650	85.2±28.0	df=802
		p=0.000		p=0.000
Instagram				
Kullanan	33.7±15.0	t=1.436	91.1±29.2	t=5.059
Kullanmayan	31.6±13.4	df=802	76.9±26.8	df=802
		p=0.151		p=0.000

*Kardeş sayısı ve sınıfı ile tüm faktörler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu nedenle tablo 3'te gösterilmemiştir.

Öğrenciler başarılı bir girişimciye bulunması gereken en önemli kişilik özelliğinin iletişimi kuvvetli olma (f:17) olarak belirtmişlerdir. Azimli olma ikinci sırada ve risk alabilme üçüncü sırada yer almış, diğer özellikler cesaretli olma, çalışkan olma, araştırma ruhuna sahip

olma ve lider ruhlu olmadır. Bununla birlikte, öğrenciler girişimcilik dersinin uygulamalı (f:11), özgüveni arttırmaya yönelik ve proje bazlı olmasını istemişlerdir.

Tablo 4. Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri ile Girişimcilik Eğilimine Etki Eden Özellikler Soru Formunda Yer Alan Güvenilirlik ve Sorumluluk Sahipliği, Risk alma ve Yaratıcılık, Dışa Açıklık ve Eleştiriye Açıklık Faktörleri Arasındaki İlişki

Tanıtıcı özellikler	Güvenilirlik ve Sorumluluk Sahipliği		Risk alma ve Yaratıcılık		Dışa Açıklık		Eleştiriye Açıklık	
	Ort	Test	Ort	Test	Ort	Test	Ort	Test
Yaş grubu								
18-19 (a)	81.4		71.1	F=4.070	70.0		56.3	F=9.708
20-21 (b)	80.9		70.4	p=0.007	69.4		58.7	p=0.000
22-23 (c)	80.6	F=0.503	70.7	d>a. d>b.	69.4	F=1.409	60.1	d>a. d>b.
24 ve üzeri (d)	82.5	p=0.680	77.4	d>c	72.5	p=0.239	70.2	d>c
Cinsiyet								
Kadın	81.3	t=0.616		t=-5.553		t=-2.894		t=-9.416
Erkek	80.7	df=369.8	69.4	df=465.652	69.1	df=802	55.7	df=802
		p=0.538	75.6	p=0.000	71.7	p=0.004	68.7	p=0.000
Sınıfı								
1. sınıf (a)	80.1		70.5		69.4		57.1	
2. sınıf (b)	82.7	F=3.149	73.1		70.3		59.7	
3. sınıf (c)	79.6	p=0.020	70.1	F=1.425	68.8	F=1.039	59.4	F=1.404
4. sınıf (d)	81.8	b>c	71.2	p=0.234	70.6	p=0.375	60.8	p=0.240
Öğrencinin akademik başarısı								
Düşük (a)	75.2	F=13.415		F=15.282				
Orta (b)	80.7	p=0.000	64.6	p=0.000	68.4	F=6.508	60.5	
Yüksek (c)	85.2	b>a. c>a.	70.5	b>a. c>a.	69.3	p=0.002	59.2	F=0.146
		c>b	77.4	c>b	73.2	c>b	59.9	p=0.865
Öğrencinin not ortalaması								
90-100 [4.00 pekiyi] (a)	83.0		76.3		71.5		51.3	
85-89 [3.50 iyi-pekiyi] (b)	83.2		73.3		70.8		56.1	F=6.950
80-84 [3.00 iyi] (c)	81.3		68.9		70.0		58.1	p=0.000
75-79 [2.50 orta-iyi] (d)	79.8	F=3.524	71.5	F=3.518	69.8		62.5	d>a. d>b.
65-74 [2.00 ve altında orta] (e)	77.6	p=0.007	72.3	p=0.007	70.0	F=0.884	66.8	d>c
		b>d		b>c		p=0.473		e>a. e>b
Girişimcilik ilgili bir ders alma durumu								
Evet	82.8	t=1.149		t=2.378		t=2.247		t=1.609
Hayır	81.0	df=802	75.9	df=802	73.2	df=802	63.3	df=802
		p=0.251	70.9	p=0.018	69.6	p=0.025	69.1	p=0.108
Üniversite eğitiminde çalışma durumu								
Evet	81.8	t=1.145		t=3.838		t=2.676		t=2.270
Hayır	80.8	df=802	74.3	df=802	71.4	df=525.1	61.6	df=802
		p=0.253	69.9	p=0.000	69.1	p=0.008	58.4	p=0.023
Ailenin gelir durumu								
Kötü (a)	82.5		75.4		72.0		69.3	F=7.768
Orta (b)	80.7	F=0.938	70.5	F=2.625	69.2	F=2.349	58.7	p=0.000
İyi (c)	81.7	p=0.392	71.9	p=0.073	70.7	p=0.096	58.7	a>b. a>c

*En uzun yaşanan yer, aile tipi, annenin eğitim ve çalışma durumu, kardeş sayısı, sınıfı, Facebook, Twitter ve Instagram kullanma durumu ile tüm faktörler arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Bu nedenle tablo 4'te gösterilmemiştir.

Öğrencilerin büyük çoğunluğu Türkiye’de girişimciliği engelleyen unsurların başında cinsiyetçi tutum ve ataerkil toplum yapısının olduğunu (f:26), ikinci sırada sermayenin olmaması olarak belirtmiştir. Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu girişimciliğin önündeki engellere yönelik en önemli çözüm önerisi olarak farkındalık ve bilinçlendirme eğitimlerinin verilmesini (f:39) dile getirmişlerdir. Devlet desteği (f:29), aileden manevi ve maddi desteğin olması, refah düzeyinin artırılması ve devlet vergilerinin azaltılması da diğer çözüm önerileri arasındadır (Veriler tabloda belirtilmemiştir).

4. Tartışma

Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerin girişimcilik eğilimleri ve sosyal medya bağımlılığını etkileyen faktörler incelenmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu

kadın (%71,4), çekirdek aileye sahip (%83,0), ailenin gelir durumunun (%66,0) ve öğrencinin akademik başarı ortalamasının orta seviyede olduğu (%79,9), öğrencilerin %99,6’sının internet kullandığı ve %96,1’inin herhangi bir sosyal medya sitesine üye olduğu belirlenmiştir. Bilindiği gibi Türkiye’de ve dünyada internet kullanıcılarının sayısı ve bu kullanıcıların internette geçirdikleri süre hızla artmaktadır. Kişiler arası ilişkilerin daha yoğun yaşanabileceği ortamlar olan üniversitelerde, özellikle gençlerin arkadaşları ile zaman geçirmek yerine sosyal ağ sitelerini tercih etmeleri ve zamanlarının büyük bölümünü burada geçirmeleri, sosyal ağların gençler için önemli bir sosyalleşme aracı olduğunu göstermektedir [11].

Tablo 5. Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri ile Girişimcilik Eğilimine Etki Eden Özellikler Soru Formunda Yer Alan Muhafazakarlık ve Uysallık, Duygusallık ve Hayalcilik, Gerginlik ve Kestirmecilik Faktörleri Arasındaki İlişki

Tanıtıcı özellikler	Muhafazakarlık ve Uysallık		Duygusallık ve Hayalcilik		Gerginlik ve Kestirmecilik	
	Ort	Test	Ort	Test	Ort	Test
Yaş grubu						
18-19 (a)	61.3		75.6		65.1	
20-21 (b)	61.8		75.4		64.1	
22-23 (c)	60.2	F=0.857	72.4	F=1.665	64.9	F=0.405
24 ve üzeri (d)	65.0	p=0.463	73.1	p=0.173	62.4	p=0.749
Cinsiyet						
Kadın	59.9	t=-3.516		t=2.076		t=-2.123
Erkek	65.7	df=802	75.4	df=802	63.5	df=802
		p=0.000	72.5	p=0.038	66.6	p=0.034
Sınıfı						
1. sınıf (a)	60.4		74.6		65.2	
2. sınıf (b)	63.6		77.8	F=3.313	61.9	
3. sınıf (c)	61.3	F=0.801	72.3	p=0.020	64.0	F=1.947
4. sınıf (d)	61.1	p=0.494	73.8	b>c	66.1	p=0.120
Öğrencinin akademik başarısı						
Düşük (a)	58.0		72.2		66.9	
Orta (b)	62.0	F=0.778	75.1	F=1.449	64.2	F=0.398
Yüksek (c)	60.7	p=0.460	72.5	p=0.236	64.6	p=0.672
Öğrencinin not ortalaması						
90-100 [4.00 pekiyi] (a)	61.5		77.3		66.6	
85-89 [3.50 iyi-pekiyi] (b)	62.1		74.1		63.0	
80-84 [3.00 iyi] (c)	62.1		74.7		62.7	
75-79 [2.50 orta-iyi] (d)	61.0	F=0.251	73.9	F=0.759	66.0	F=2.190
65-74 [2.00 ve altında orta] (e)	59.1	p=0.909	78.2	p=0.552	69.5	p=0.068
Girişimcilik ilgili bir ders alma durumu						
Evet	63.6	t=0.721		t=-0.242		t=1.224
Hayır	61.4	df=802	74.0	df=802	67.4	df=802
		p=0.471	74.6	p=0.809	64.2	p=0.221
Üniversite eğitiminde çalışma durumu						
Evet	62.6	t=0.861		t=-0.457		t=1.781
Hayır	61.1	df=802	74.1	df=802	66.2	df=802
		p=0.389	74.8	p=0.648	63.6	p=0.075
Ailenin gelir durumu						
Kötü (a)	61.5		74.5		65.0	
Orta (b)	63.1	F=1.314	73.6	F=1.692	61.3	F=0.957
İyi (c)	54.6	p=0.269	81.5	p=0.185	62.8	p=0.142

*En uzun yaşanan yer, aile tipi, annenin eğitim ve çalışma durumu, kardeş sayısı, sınıfı, Facebook, Twitter ve Instagram kullanma durumu ile tüm faktörler arasında anlamlı bir fark saptanmamıştır. Bu nedenle tablo 5'te gösterilmemiştir.

Bu çalışma bulgularına paralel olarak İzmir [10], Eskişehir [15], Kıbrıs [9] ve İstanbul'da [11] öğrencilerin tamamına yakınının internet kullandığı belirtilmiştir. Bu çalışmada günde kullanılan internet süresi ortalaması 4,5 saat olup bu bulgu diğer araştırma sonuçları ile uyumludur [9, 10]. Ülkemizde üniversite öğrencileri ile yapılan çalışmalarda, İzmir'de öğrencilerin %85,9'u [10], İstanbul'da %96,4'ü [5], Trabzon'da %88,9'u [17], sosyal ağları kullandığını ifade ederken, yurtdışında gerçekleştirilen çalışmalarda; Avustralya'da %66'sı [21], Malezya'da %80,8'i [19] ve Amerika'da %97'si [22] sosyal ağları kullandığını belirtmiştir. Bu çalışmada hemşirelik öğrencilerin girişimcilik eğilimleri ve sosyal medya bağımlılığını etkileyen faktörler incelenmiştir. Öğrencilerin büyük

çoğunluğu kadın (%71,4), çekirdek aileye sahip (%83,0), ailenin gelir durumunun (%66,0) ve öğrencinin akademik başarı ortalamasının orta seviyede olduğu (%79,9), öğrencilerin %99,6'sının internet kullandığı ve %96,1'inin herhangi bir sosyal medya sitesine üye olduğu belirlenmiştir. Bilindiği gibi Türkiye'de ve dünyada internet kullanıcılarının sayısı ve bu kullanıcıların internette geçirdikleri süre hızla artmaktadır. Kişiler arası ilişkilerin daha yoğun yaşanabileceği ortamlar olan üniversitelerde, özellikle gençlerin arkadaşları ile zaman geçirmek yerine sosyal ağ sitelerini tercih etmeleri ve zamanlarının büyük bölümünü burada geçirmeleri, sosyal ağların gençler için önemli bir sosyalleşme aracı olduğunu göstermektedir [11]. Bu çalışma bulgularına paralel

olarak İzmir [10], Eskişehir [15], Kıbrıs [9] ve İstanbul'da [11] öğrencilerin tamamına yakınının internet kullandığı belirtilmiştir. Bu çalışmada günde kullanılan internet süresi ortalaması 4,5 saat olup bu bulgu diğer araştırma sonuçları ile uyumludur [9, 10].

Bu çalışmada öğrencilerin Instagram, WhatsApp, Youtube, Facebook ve Twitter üye olma oranı sırasıyla %84,6, %83,7, %62,3, %44,2 ve %29,9'dur. Yapılan çalışmalarda öğrencilerin en fazla zaman harcadıkları sosyal paylaşım sitesinin Facebook (%28,4-%87) olduğu ifade edilmiştir [5, 7, 10, 15, 17, 20-23]. Çalışmalarda diğer sosyal paylaşım siteleri ise Instagram, Youtube, Twitter, WhatsApp ve LinkedIn'dir [7, 9, 21-23].

Teknoloji alanında yaşanan gelişmeler ve internetin sunduğu olanaklar, insanların iletişim şekillerini ve sosyalleşme araçlarını etkilemekte, özellikle gençler sosyal bir ortamda kendini tanıtmaya, iletişim kurma ve sürdürme, içerik paylaşma, profil sayfası oluşturma ve yeni arkadaşlıklar keşfetmek için sosyal ağ sitelerini kullanmaktadır [11,28]. Bu çalışmada öğrencilerin sosyal ağ siteleri kullanım amaçları incelenmiş puan ortalaması sosyal etkileşim- iletişim amaçlı kullanım için 24,3, tanıma ve tanınma amaçlı kullanım için 7,7 ve eğitim amaçlı kullanım için 13,8 olarak belirlenmiştir. Bu araştırma bulguları hemşirelik öğrencileri ile yürütülen bir çalışma ile karşılaştırıldığında öğrenciler sosyal etkileşim ve iletişim (17,7) ve eğitim amaçlı (11,7) kullanım alt boyutundan bu çalışma bulgularına göre düşük puan, tanıma ve tanınma amaçlı alt boyutundan (9,2) yüksek puan almışlardır [11]. Çalışmalarda Tıp Fakültesi öğrencilerinin %93,9'u ve %93,9'u sosyal medyayı eğitim amacıyla kullandıklarını belirtmiştir [8]. Avustralya'da öğrencilerin %73'ü eğitim araştırması veya profesyonel iletişim amaçlı [21], Malezya'da %87,9'u sınıf arkadaşları ile akademik çalışmaları tartışmak için sosyal medya sitelerini kullanmaktadır [19]. Kullanıcı kitlesinin büyük ölçüde genç yetişkinlerin oluşturduğu ve sosyal ağ sitelerinin genç nesil tarafından çok farklı alanlarda ustaca kullanıldığı bilinmekte, bu nedenle bireylerin sosyal ağları nasıl kullandıkları, kullanım amaçları, bu sitelerde geçirdikleri zaman ve sosyal ağların eğitim açısından etkisinin incelenmesi önemli olup, gençlerin iletişim alışkanlıklarının incelenmesi hakkında öngörülerde bulunmaya yardımcı olabilecektir [15].

Bu çalışmada kadın öğrenciler sosyal etkileşim-iletişim ve eğitim amaçlı sosyal medyayı, erkek öğrenciler tanıma tanınma amaçlı sosyal medyayı daha fazla kullandıkları belirlenmiştir. Bu çalışma sonuçlarına benzer olarak erkek öğrencilerin sosyal ağları tanıma ve tanınma amaçlı, kadın öğrencilerin ise eğitim amaçlı kullanımlarının anlamlı yüksek olduğu saptanmıştır [31-34]. Çalışmalarda SASKAÖ ve alt boyutları ile cinsiyet arasında istatistiksel anlamlı bir fark olmadığını [35] ve sosyal etkileşim ve iletişim boyutu ile cinsiyet arasında

bir ilişki bulunmadığını belirten çalışmalarda bulunmaktadır [31, 33].

Bu çalışmada ikinci sınıf öğrenciler dördüncü sınıf öğrencilere göre tanıma-tanınma amaçlı; akademik başarıları yüksek olan, girişimcilik ile ilgili bir ders alan ve çalışmayan öğrenciler eğitim amaçlı sosyal medyayı daha fazla kullanırken, ailesinin kötü gelir durumu olduğunu belirten öğrenciler eğitim amaçlı sosyal medyayı daha az kullanmaktadır. Bir çalışmada dördüncü sınıf öğrencilerinin eğitim amaçlı sosyal ağ siteleri kullanma durumlarının daha fazla olduğu belirlenmiştir [33]. Sosyal ağ sitelerinin eğitim amaçlı kullanımının artırılmasına yönelik çalışmaların üniversitelerde artırılması öğrencilerin sosyal ağ sitelerini bilinçli kullanmasına yarar sağlayabilir.

Bu çalışmada sosyal etkileşim-iletişim puan ortalaması Facebook, Twitter, Instagram ve WhatsApp kullananlarda; tanıma-tanınma puan ortalaması Facebook, Twitter ve Instagram kullananlarda yüksek bulunmuştur. Sosyal etkileşim iletişim ve eğitim amaçlı sosyal ağ siteleri kullanım puan ortalaması sosyal medyayı eğitim amaçlı kullanan hemşirelik öğrencilerinde yüksektir. Bir çalışmada Facebook hesabına sahip olanların olmayanlara göre sosyal etkileşim ve iletişim amaçlı kullanım puan ortalamaları yüksek, tanıma ve tanınma ile eğitim amaçlı kullanım boyutları arasında anlamlı fark bulunmamıştır. Twitter hesabına sahip olanlarda tüm boyutlarda yüksek seviyede anlamlı bir farklılık olduğu saptanmıştır [31]. Sosyal medya araçları üniversitelerde yönetim, öğretim üyeleri ve öğrencilerin birbirleri ile olan iletişimini arttırmak için kullanılmakla birlikte [7, 9], öğrenciler sosyal medyayı işbirlikli öğrenme, araştırma, kulüpler kurma ve grup ödevlerini yapma gibi birçok eğitsel faaliyetlerde de kullanılmaktadır [7]. Bu nedenle bu araştırma, genç ve öğrenen nüfus olan öğrencilerin sosyal medya kullanım amaçlarını ve sosyal medya bağımlılığını belirlemek adına oldukça önemlidir.

Son yıllarda internet ve sosyal medya hayatımızın neredeyse kaçınılmaz bir parçası olmuştur. Ancak, herhangi bir maddenin aşırı kullanımı gibi, problemli veya yaygın internet ve sosyal medya kullanımının bireyler için olumsuz sonuçlara yol açtığı vurgulanmaktadır [12, 13].

Çalışmalarda üniversite öğrencileri arasında internet bağımlılığı Avrupa ülkelerinde %4,2 [36], United Kingdom'da %3,2 [37] ve Türkiye'deki çalışmalarda %1,2'dir [38]. Bu çalışmada SMBÖ toplam puan ortalaması 88,9'dur. Hemşirelik öğrencilerin %1,0'ı çok yüksek, %4,5'i yüksek, %21,0'ı orta bağımlı, %40,2'si az bağımlıdır. Bu çalışma sonuçlarına benzer olarak bir çalışmada SMBÖ ortalama puanı 87,6 olup, üniversite öğrencilerinin sosyal medyaya az bağımlı oldukları [14], İstanbul'da lise öğrencilerinin sosyal medyaya orta seviyede bağımlı olduğu saptanmıştır [39].

Tablo 6. Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri ile Girişimcilik Eğilimine İlişkin İfadeleri İçeren Soru Formunda Yer Alan Azimli ve Rekabetçi Olma, Yeni İş Kurma Güçlüğü, Yenilik Yaratma ve Riskten Kaçınma Faktörleri Arasındaki İlişki

Tanıtıcı özellikler	Azimli ve Rekabetçi Olma		Yeni İş Kurma Güçlüğü		Yenilik Yaratma		Riskten Kaçınma	
	Ort	Test	Ort	Test	Ort	Test	Ort	Test
Yaş grubu								
18-19 (a)	78.3		61.3		63.9		49.0	
20-21 (b)	76.9		60.5		64.0	F=3.372	46.9	
22-23 (c)	78.0	F=1.379	61.3	F=0.158	65.2	p=0.018	47.0	F=0.646
24 ve üzeri (d)	80.6	p=0.248	61.9	p=0.925	72.3	d>a. d>b	49.4	p=0.586
Cinsiyet		t=0.089		t=-1.773		t=-5.628		t=-0.465
Kadın	77.9	df=802	60.2	df=802	62.4	df=802	47.4	df=372.1
Erkek	77.8	p=0.929	62.9	p=0.077	71.2	p=0.000	48.3	p=0.642
Sınıfı								
1. sınıf (a)	77.3		61.7		61.9		49.2	
2. sınıf (b)	79.6		60.1		69.4	F=4.784	47.0	
3. sınıf (c)	76.5	F=1.605	60.9	F=1.222	63.5	p=0.003	48.2	F=0.670
4. sınıf (d)	77.9	p=0.187	61.0	p=0.881	64.9	b>a. b>c	46.5	p=0.571
En uzun yaşadığı yer								
İl (a)	78.3		60.7	F=3.418	64.5		48.6	
İlçe (b)	77.7	F=0.711	59.7	p=0.033	64.7	F=0.553	46.2	F=1.107
Köy (c)	76.5	p=0.491	65.1	c>b	66.7	p=0.575	48.0	p=0.331
Öğrencinin akademik başarısı								
Düşük (a)	67.9	F=30.390	59.4		64.1	F=3.010	47.3	
Orta (b)	77.0	p=0.000	60.9	F=0.370	64.2	p=0.020	47.2	F=0.939
Yüksek (c)	85.7	b>a. c>a c>b	62.2	p=0.691	69.1	c>b	50.1	p=0.391
Öğrencinin not ortalaması								
90-100 [4.00 pekiyi] (a)	84.3		63.0		63.9		49.8	
85-89 [3.50 iyi-pekiyi] (b)	81.3	F=5.995	60.2		63.9		46.7	
80-84 [3.00 iyi] (c)	77.1	p=0.000	61.8		61.9	F=4.071	49.3	
75-79 [2.50 orta-iyi] (d)	76.3	a>d. a>e. b>c.	60.7	F=0.343	67.6	p=0.003	46.6	F=0.805
65-74 [2.00 ve altında orta] (e)	73.8	b>d b>e	59.5	p=0.849	71.9	d>c. e>c	46.6	p=0.522
Girişimcilik ilgili bir ders alma durumu		t=1.145		t=0.373		t=1.953		t=1.400
Evet	80.0	df=802	62.0	df=802	70.1	df=802	51.5	df=802
Hayır	77.7	p=0.253	60.9	p=0.709	64.5	p=0.051	47.4	p=0.162
Üniversite eğitiminde çalışma durumu		t=0.737		t=0.561		t=3.363		t=-2.071
Evet	78.4	df=802	61.6	df=802	68.5	df=802	45.3	df=428.8
Hayır	77.6	p=0.462	60.7	p=0.575	63.3	p=0.001	48.7	p=0.039
Ailenin gelir durumu								
Kötü	76.4		63.2		69.8		48.5	
Orta	77.2	F=2.883	61.4	F=1.029	64.8	F=1.631	47.9	F=0.187
İyi	79.8	p=0.057	59.6	p=0.358	64.2	p=0.196	47.0	p=0.830

*Aile tipi, kardeş sayısı, annenin eğitim ve çalışma durumu, Facebook, Twitter ve Instagram kullanma durumu ile tüm faktörler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu nedenle tablo 6'da gösterilmemiştir

Bu araştırmada alt boyutlara göre puan ortalaması meşguliyet için 33,4, duygu durum düzenleme için 12,4, tekrarlama için 9,8 ve çatışma için 33,3 bulunmuştur.

Çok yüksek bağımlı olan hemşirelik öğrencilerinin oranı meşguliyet için %6,0, duygu durum düzenleme için %7,2, tekrarlama için %2,9 ve çatışma için %1'dir.

Tablo 7. Öğrencilerin Tanıtıcı Özellikleri ile Girişimcilik Eğilimine İlişkin İfadeleri İçeren Soru Formunda Yer Alan Kendi İşini Kurma Fırsatı ve Çalışma, Aile Desteği ve Hümanizm Faktörleri Arasındaki İlişki

Tanıtıcı özellikler	Kendi İşini Kurma Fırsatı ve Çalışma		Aile Desteği		Hümanizm	
	Ort	Test	Ort	Test	Ort	Test
Yaş grubu						
18-19 (a)	51,7		83,0		79,9	
20-21 (b)	52,1	F=6,078	80,4		77,9	
22-23 (c)	54,7	p=0,000	82,3	F=1,777	80,1	F=1,010
24 ve üzeri (d)	61,0	d>a, d>b	78,8	p=0,317	80,5	p=0,387
Cinsiyet						
Kadın	51,1	t=-6,079	83,2	t=3,850	79,8	t=1,688
Erkek	59,0	df=802	76,9	df=376,346	77,6	df=802
		p=0,000		p=0,000		p=0,092
Sınıfı						
1. sınıf (a)	50,7		81,0		79,1	
2. sınıf (b)	53,7		83,6		81,3	
3. sınıf (c)	53,7	F=2,115	79,8	F=1,163	75,5	F=4,655
4. sınıf (d)	54,8	p=0,097	81,2	p=0,323	80,7	p=0,003
						b>c, d>c
En uzun yaşanılan yer						
İl (a)	53,1		81,6		79,0	
İlçe (b)	52,8	F=0,983	81,2	F=0,025	79,3	F=0,052
Köy (c)	55,3	p=0,375	81,3	p=0,976	79,5	p=0,949
Öğrencinin akademik başarısı						
Düşük (a)	52,7		73,9	F=5,311	75,3	F=3,311
Orta (b)	52,8	F=2,525	81,1	p=0,005	78,8	p=0,045
Yüksek (c)	56,6	p=0,081	75,4	c>a	82,2	c>a
Öğrencinin not ortalaması						
90-100 [4,00 pekiyi] (a)	54,6		87,2		80,2	
85-89 [3,50 iyi-pekiyi] (b)	52,5		85,4		82,2	
80-84 [3,00 iyi] (c)	52,2		80,1	F=3,303	77,9	
75-79 [2,50 orta-iyi] (d)	54,1	F=1,582	80,2	p=0,011	78,5	F=1,911
65-74 [2,00 ve altında orta] (e)	58,8	p=0,177	77,4	b>c	79,3	p=0,107
Girişimcilik ilgili bir ders alma durumu						
Evet	60,1	t=3,050	81,4	t=0,008	78,7	t=-0,208
Hayır	52,8	df=802	81,4	df=802	79,2	df=802
		p=0,002		p=0,993		p=0,836
Üniversite eğitiminde çalışma durumu						
Evet	56,6	t=3,651	78,8	t=-2,338	80,6	t=1,678
Hayır	51,9	df=802	82,6	df=415,144	78,5	df=524,597
		p=0,000		p=0,020		p=0,094
Ailenin gelir durumu						
Kötü	54,8		73,9	F=10,799	74,3	
Orta	53,6	F=0,655	80,1	p=0,000	79,1	F=2,785
İyi	52,3	p=0,520	86,1	c>a, c>b	80,6	p=0,062

*Aile tipi, kardeş sayısı, annenin eğitim ve çalışma durumu, Facebook, Twitter ve Instagram kullanma durumu ile tüm faktörler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bu nedenle tablo 7’de gösterilmemiştir.

Bir araştırmada meşguliyet alt ölçeği ortalama puanı 33,5, duygu durum düzenleme, çatışma ve tekrarlamaya alt boyut puan ortalaması sırasıyla 12,1, 32,8 ve 9,3 bulunmuştur [14]. İstanbul’da lise öğrencilerinin meşguliyet ve duygu durum düzenlemede sosyal medyaya orta seviyede, tekrarlamaya ve çatışma boyutlarında ise sosyal medyaya az bağımlı oldukları belirlenmiştir. Bu araştırma bulgularından yüksek olarak lise öğrencilerinin puan ortalaması meşguliyet için 37,9, duygu durum düzenleme için 14,1, tekrarlamaya için 11,8, çatışma için 43,2 ve toplam puan için 107,0 saptanmıştır [39].

Bu araştırmada kız öğrencilerin meşguliyet ve duygu durum düzenleme puan ortalaması, erkek öğrencilerin çatışma puan ortalaması istatistiksel olarak yüksektir. Bir çalışmada kadınların erkeklere göre sosyal medyada daha fazla meşgul olduğu ve sosyal medyadan daha çok duygusal destek aldığı, erkeklerin ise sosyal medya ile çatışma halinde olduğu ve olumsuz etkilendiği, üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılıklarının cinsiyete göre farklılaşmadığı belirlenmiştir [14]. Kız öğrencilerin sosyal medyaya erkek öğrencilerden daha fazla meşgul olduklarını belirten çalışmalar bulunduğu gibi [39], erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre sosyal

medyada daha fazla meşgul olduklarını belirten araştırmalarda bulunmaktadır [40, 41].

Bu araştırmada 24 yaş ve üzerinde olan öğrencilerde SMBÖ toplam puanı, meşguliyet, duygu durum düzenleme, tekrarlama ve çatışma puan ortalaması düşüktür. Bir araştırmada sosyal medya bağımlılığının yaşa göre farklılaşmadığı ancak 20 yaşından küçüklerin sosyal medya meşguliyetleri daha yüksek olduğu ve sosyal medyayı duygu durum düzenlemede daha fazla kullandığı belirtilmektedir [14].

Çalışmalar sosyal ağ kullanımının, gerçek hayat etkinliklerinde azalma, akademik performansın daha da kötüye gitmesi ve ilişki problemleri gibi birçok çeşitteki olumsuz sonuçlara yol açabileceğini belirtmektedir [12, 37]. Literatürle uyumlu olarak bu araştırmada akademik başarısı düşük olan hemşirelik öğrencilerinde çatışma ve SMBÖ toplam puan ortalaması; not ortalaması 2 ve altında olanlarda duygu durum düzenleme, çatışma ve SMBÖ toplam puan ortalaması istatistiksel olarak yüksek bulunmuştur.

Sosyal medya bağımlılığı ölçeği toplam puanı Facebook, Twitter, Youtube, Instagram, WhatsApp ve LinkedIn kullanan öğrencilerde kullanmayan öğrencilere göre yüksek bulunmuştur. Çalışmalar öğrencilerinin günlük sosyal medya kullanım süresi arttıkça sosyal medya ile meşguliyetlerinin ve sosyal medya bağımlılıklarının da arttığını ve sosyal medyayı duygu durum düzenlemede daha fazla kullandıkları [14, 39] vurgulanmıştır.

Bu çalışmada girişimcilik ilgili bir ders alan öğrencilerin oranı (%6,8) çok düşük bulunmuş, girişimcilik ile ilgili bir ders alan öğrencilerde risk alma ve yaratıcılık ve dışa açıklık; çalışan öğrencilerde risk alma ve yaratıcılık, dışa açıklık, eleştiriye açıklık puan ortalaması yüksektir. Bazı çalışmalarda girişimcilik eğitiminin, girişimcilik düzeyi açısından bir farklılık yaratmadığı [3, 24] bazılarındaki ise bu araştırma bulgularına benzer olarak eğitimin girişimcilik düzeyini arttırdığı [25], girişimcilik dersini alan öğrencilerin daha yaratıcı fikirlere sahip oldukları saptanmıştır [25].

Girişimcilik toplumda yenilikçi anlayışın gelişmesinde ve yerleşmesinde temel faktör olup, girişimciliği etkileyen unsurların belirlenerek girişimciliği teşvik edici tutum ve uygulamaların geliştirilmesi oldukça önemlidir [3]. Bu çalışmada erkek öğrencilerde risk alma ve yaratıcılık, eleştiriye açıklık, dışa açıklık, duygusallık ve hayalcilik, muhafazakarlık ve uysallık ve gerginlik ve kestirmecilik; 24 yaş ve üzerinde olan öğrencilerde ve çalışanlarda risk alma ve yaratıcılık, eleştiriye açıklık; girişimcilik ile ilgili bir ders alan öğrencilerde dışa açıklık puan ortalaması yüksek bulunmuştur. Bazı çalışmalarda erkek öğrencilerin kız öğrencilere göre daha fazla girişimcilik eğilimine sahip olduğu belirtilirken [24], bazılarındaki herhangi bir fark görülmemiştir [1, 3, 29, 42]. Bu çalışmada akademik başarısı yüksek olanlarda güvenilirlik ve sorumluluk sahipliği, azimli ve rekabetçi olma ve dışa açıklık puan

ortalaması yüksektir. Kişilik faktörleri ile girişimcilik eğilimleri arasındaki ilişki incelendiğinde; girişimcilik eğilimi ile kişilik faktörlerinden yaratıcı olma ve başarıma ihtiyacı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür [24]. Bununla birlikte, dışa dönük kişilik özelliğine sahip olan [1, 43], risk alabilen, yenilikçilik ve yaratıcı olan kişilerin girişimcilik eğilimleri yüksek bulunmuştur [43].

Literatürde girişimci fırsatları takip eden ve her türlü riski alarak amacını gerçekleştirmeye çalışan [1], bir işi yapmaya girişen ve bundan çekinmeyen kişi olarak da tanımlanmaktadır [2]. Bu araştırmada kendi işini kurma fırsatı ve çalışma puan ortalaması 24 yaş ve üzerinde olan, erkek, girişimcilikle ilgili bir ders alan ve çalışan öğrencilerde yüksektir. Bir çalışmada girişimcilik dersini alan öğrencilerin dersi almayan öğrencilere göre daha yaratıcı fikirlere sahip oldukları, insanlarla ilişki kurmada etkili bir faktör olduğu ve öğrencilerin başarmak için daha istekli olmalarında etkisinin bulunduğu saptanmıştır [25]. Yunanistan'da ekonomi ve işletme öğrencilerinin aldığı eğitimin girişimcilik eğilimini arttırdığı belirtilmiştir [44]. Bununla birlikte girişimcilik eğitiminin girişimcilik potansiyelini arttırmadığını belirten yayınlarda bulunmaktadır [3]. Girişimciliğin öğrenilebilir bir disiplin olarak düşünüldüğünde hemşirelik müfredatında girişimcilik prensiplerinin sağlık problemlerinin çözümünde kullanımı açısından girişimcilik dersine yer verilmesi, yenilikçi ve yaratıcı hemşire girişimcilerin yetiştirilmesinin yanı sıra sağlık problemlerinin erken dönemde fark edilmesi ve etkin bakım yaklaşımlarının uygulanmasına da olanak sağlayacaktır [3]. Öğrencilerin girişimcilik niteliklerini kazanabilmesi açısından derslerde uygulamalı çalışmalar desteklenmesi ve devletin girişimcilere tanıdığı desteklerden öğrencilere bahsetmek faydalı olabilecektir [26].

Girişimcilik girişimcilerin risk alma, fırsatları kovalama, hayata geçirme ve yenilik yapma süreçlerinin tümünü kapsayan bir kavram olarak da tanımlanmaktadır [4]. Bu araştırmada riskten kaçınma çalışmayan; azimli ve rekabetçi olma akademik başarısı yüksek olanlarda; yeni iş kurma güçlüğü en uzun köyde yaşayan; aile desteği kadın, çalışmayan, ailesinin gelir durumunun iyi olduğunu belirten öğrencilerde yüksektir. Literatüre uyumlu olarak [1] araştırma bulgularından görüldüğü gibi girişimcilerin başarılı olmaları için sahip oldukları kişilik özellikleri, ekonomik ve sosyal faktörler kadar önemlidir. Araştırmalarda girişimcinin başarılı olabilmesi için iyi bir iş mantığının, sağlam bir destek sisteminin, dayanıklılık ve sabır [2, 4] ile yaratıcılık [2, 4] ve yeterli sermayenin de [2] çok önemli olduğu belirtilmektedir. Literatürde girişimciliğin önündeki engeller ise finansal yetersizlikler [42], kişilik özellikleri [42], ülkenin ekonomik istikrarsızlığı [42], devletin izlediği yanlış politika [43], ailevi engeller [42] ve eğitim kurumlarının yetersizliği [43] olarak belirtilmiştir. Bugünün gençleri olan üniversite öğrencileri yarının yetişkinleri ve potansiyel iş adamları/kadınları olma yolunda ilerlemektedir. Bu nedenle yarının girişimcilerini

oluşturabilmek için bugünden gerekli tedbirleri almak gerekmektedir. Özellikle son sınıf öğrencilerinin ekonomik ve sosyal anlamda ülkemizde sahip oldukları konum dikkate alınarak girişimciliği destekleyici fonlar ve cesaret verici yönlendirmeler yapılmalıdır [2].

Yenilikçilik ve yaratıcılık yeniliğe ve değişime açık bir yapı girişimcilerin en önemli özelliklerinden olup, bu araştırmada yenilik yaratma puan ortalaması erkek, 24 yaş ve üzerinde, akademik başarıları yüksek ve çalışan öğrencilerde yüksektir. Bu özellikleri taşıyan öğrencilerde yenilik yaratma puan ortalamasının yüksek olmasının nedeni fakültemizde okuyan öğrenci profilinin çoğunlukla orta ve düşük sosyoekonomik duruma sahip olmasından kaynaklandığı düşünülmüştür. Bu çalışma bulgularına benzer olarak bazı çalışmalarda erkek öğrenciler kız öğrencilere göre daha fazla girişimcilik eğilimine sahip iken [24], bazılarında ise cinsiyet arasında herhangi bir fark görülmemiştir [1, 3, 42]. Bununla birlikte, üniversitelerde ve özel sektörde verilen girişimcilik eğitimlerinin ağırlığın artırılması, öğrencilerin yaratıcılığını geliştirecek teoriden ziyade uygulama ağırlıklı derslere yer verilmesi, kadın girişimciliğinin özendirilmesi ve kadınların toplum içinde kendini ifade edecek ortamların oluşturulması gerekmektedir [27]. Bununla birlikte, bu araştırmanın nitel boyutunda yer alan bulgular göz önünde tutulduğunda başarılı girişimcilerde sorumluluk üstlenme, kişisel misyona ve vizyona sahip olma, insanlarla üst düzeyde iletişim kurabilme yeteneği, yeniliğe ve değişime açık bir yapı, ihtiraslı ve büyük olma tutkusu, takım çalışmasına yatkınlık gibi özelliklerin de bulunması gerekmektedir [4]. Bu kişiler, insanlarla iletişimi seven, girişken ve yalnız olmaktansa insanlarla olmayı tercih eden dışadönük bireylerdir [1, 4]. Bu çalışmada literatürle uyumlu olarak hümanizm alt boyutu puan ortalaması ikinci sınıfta okuyan ve akademik başarıları yüksek olan öğrencilerde yüksek bulunmuştur.

5. Sonuç

Bu araştırmada üniversitelerde gençlerin büyük çoğunluğunun sosyal ağ sitelerini tercih ettiği, kadın öğrencilerin sosyal etkileşim-iletişim ve eğitim amaçlı, erkek öğrencilerin ise tanıma-tanınma amaçlı sosyal medyayı daha fazla kullandığı saptanmıştır. Erkek öğrencilerde risk alma ve yaratıcılık, eleştiriye açıklık, dışa açıklık, duygusallık ve hayalcilik, muhafazakarlık uysallık ve gerginlik ve kestirmecilik daha fazla bulunmuştur. Muhafazakarlık ve uysallık annesi ilköğretim mezunu olanlarda yüksek, babası üniversite mezunu olanlarda düşüktür. Kendi işini kurma fırsatı ve çalışma; 5 ve üzerinde kardeşe sahip olan, annesi okuma yazma bilmeyen, 24 yaş ve üzerinde olan, erkek, girişimcilikle ilgili bir ders alan, çalışan ve ailesinde kendi işini kuran birinci derece yakını olan öğrencilerde yüksek saptanmıştır. Hümanizm ikinci sınıfta okuyan, akademik başarıları yüksek olan; riskten kaçınma parçalanmış aileye sahip, çalışmayan ve babası üniversite mezunu olanlarda; azimli ve rekabetçi olma

akademik başarıları yüksek olanlarda; yeni iş kurma güçlüğü en uzun köyde yaşayan; aile desteği kadın, çalışmayan, ailesinin gelir durumunun iyi olduğunu belirten, iki kardeşi olan, annesi ve babası lise mezunu olan öğrencilerde yüksektir. Yenilik yaratma 5 kardeş ve üzerinde olan, erkek, 24 yaş ve üzerinde olan, ikinci sınıfta okuyan, akademik başarıları yüksek olan ve çalışan öğrencilerde yüksek saptanmıştır. Sosyal medya bağımlılığı olan ve girişimcilik eğilimleri düşük olan öğrencilerin bağımlılığının azaltılması ve girişimcilik eğilimlerinin artırılmasının oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.

6. Teşekkür

Bu araştırmaya 2017-198 numaralı proje ile finansal destek sağlayan Manisa Celal Bayar Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimine ve değerli katılımcı öğrencilerimize teşekkür ederiz.

7. Referanslar

1. Başol, O, Dursun, S, Aytaç, S, Kişiliğin girişimcilik niyeti üzerine etkisi: üniversiteli gençler üzerine bir uygulama. "İş, Güç" Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, 2011, 13(4), 7-22.
2. Akyüz, K.C, Gedik, T, Aydın, A, Yıldırım, İ, Akyüz, İ, Orman Fakülteleri son sınıf öğrencilerinin meslek tercihleri ve girişimcilik yetenekleri. Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi, 2009, 1(3), 139-158.
3. Dolu, İ, Dönmez, T.E, Arslan, Ö.H, Hemşirelik öğrencilerinin girişimcilik düzeyleri ile bazı ilişkili faktörlerin değerlendirilmesi. Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi, 2016, 11(2), 293-315.
4. Arslan, H, Şener, D.K, Hemşirelikte yeni ve önemli bir kavram: Girişimcilik. Florence Nightingale Hemşirelik Dergisi, 2012, 20(2), 140-145.
5. Özşarı, A.G.D.İ, Karaduman, G.B, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin sosyal medya kullanımı ve yalnızlıklarının incelenmesi. Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi, 2016, 41(5), 380-389.
6. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2017. Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=24862> (accessed 10.09.2018).
7. Altunbaş, F, Kul, M, Üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımı alışkanlıklarının ölçülmesi: Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi örneği. Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi, Akademik Bakış Dergisi, 2015, 51, 414-423.
8. Coşkun, Ö, Yeşil, Ç, Budakoğlu, İ, Tıp Fakültesi öğrencilerinin sosyal medyayı eğitim-öğrenim amaçlı kullanımı. Tıp Eğitimi Dünyası, 2016, 15(46), 35-40.
9. Işıktaş, S, Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin sosyal medya kullanımına yönelik tutumlarının değerlendirilmesi. Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2016, 35(4), 565-575.
10. Vural, Z.B.A, Bat, M, Yeni bir iletişim ortamı olarak sosyal medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine yönelik bir araştırma. Journal of Yasar University, 2010, 20(5), 3348-3382.
11. Kaya, H, Turan, N, Hasoğlu, Ö, Güre, Ö, Arslanova, E, Elmas, G, Hemşirelik fakültesi öğrencilerinin sosyal ağ sitelerini kullanma amacı ile iletişim becerileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi, 2015, 1(40), 16-31.
12. Andreassen, C.S, Online social network site addiction: A comprehensive review. Current Addiction Reports, 2015, 2(2), 175-184.
13. Demircioğlu, Z.I, Köse, A.G, Effects of attachment styles, dark triad, rejection sensitivity, and relationship satisfaction on social media addiction: A mediated model. Current Psychology, 2018,

- <https://link.springer.com/content/pdf/10.1007%2Fs12144-018-9956-x.pdf> (accessed 27.09.2018).
14. Tutgun-Ünal, A, Deniz, L, Üniversite öğrencilerinin sosyal medya bağımlılığının incelenmesi. *Route Educational and Social Science Journal* Volume, 2016, 3(2), 155-181.
  15. Aydın, İ.E, üniversite öğrencilerinin sosyal medya kullanımları üzerine bir araştırma: Anadolu Üniversitesi örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2016, 35, 373-386.
  16. Öztürk, M, Akgün, Ö.E, Üniversite öğrencilerinin sosyal paylaşım sitelerini kullanma amaçları ve bu sitelerin eğitimlerinde kullanılması ile ilgili görüşleri. *Sakarya University Journal of Education*, 2012, 2(3), 49-67.
  17. Kılıç, Ö, Ortaöğretim Öğrencilerinin Sosyal Medyaya İlişkin Tutumlarının İncelenmesi (Araştırma Örneği). *Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Ana Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi*, Sivas, 2016.
  18. Sanders, J, Schroter, S, Web 2.0 technologies for undergraduate and postgraduate medical education: an online survey. *Postgraduate Medical Journal*, 2007, 83(986), 759-762.
  19. Hamat, A, Embi, M.A, Hassan, H, The use of social networking sites among Malaysian university students. *International Education Studie*, 2012, 5(3), 56-66.
  20. Ness, G.L, Sheehan, A.H, Snyder, M.E, Jordan, J, Cunningham, J.E, Gettig, J.P, Graduating pharmacy students' perspectives on e-professionalism and social media. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 2013, 77(7), 146-156.
  21. Maloney, S, Moss, A, Ilic, D, Social media in health professional education: a student perspective on user levels and prospective applications. *Advances in Health Sciences Education*. 2014, 19(5), 687-697.
  22. Knight-McCord, J, Cleary, D, Grant, N, Herron, A, Lacey, T, Livingston, T, Emanuel, R, What social media sites do college students use most. *Journal of Undergraduate Ethnic Minority Psychology*, 2016, 2, 21-26.
  23. Hay, B, Carr, P.J, Dawe, L, Clark-Burg, K, "iM Ready to Learn": Undergraduate nursing students knowledge, preferences, and practice of mobile technology and social media. *Computers Informatics Nursing*, 2017, 35(1), 8-17.
  24. Doğaner, M, Altunoğlu, A.E, Adnan Menderes Üniversitesi Nazilli İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme bölümü öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2010, 2(2), 103-110.
  25. Soylu, A, Şenel, D, Kalfa, V.R, Kocaalan, M.L, Girişimcilik eğitimlerinin öğrencilerin girişimcilik eğilimlerine olan etkilerini belirlemeye yönelik bir araştırma: Pamukkale Üniversitesi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 2015, 7(3), 311-335.
  26. Cevher, E, Yenilikçi girişimciliğin geliştirilmesinde girişimcilik eğitiminin önemi: Meslek yüksekokulu öğrencileri üzerine bir araştırma. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2016, 17(37), 1-17.
  27. Karabekir, M, Tozlu, E, Şencan, M.N.M, Girişimci aday üniversite öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin odak grup görüşmesi ile incelenmesi, 2015, 35(35), 203-216.
  28. Karal, H, Kokoç, M, Üniversite öğrencilerinin sosyal ağ siteleri kullanım amaçlarını belirlemeye yönelik bir ölçek geliştirme çalışması. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 2010, 1(3), 251-263.
  29. Börü, D, Girişimcilik eğitimi: Marmara Üniversitesi işletme bölümü öğrencileri üzerine bir araştırma. *Marmara Üniversitesi Yayın No: 733. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayın No: 21*, İstanbul, 2006; pp 83.
  30. Doğan, N, Murat, S, Türkiye'de girişimcilik eğitimi: üniversite öğrencilerine yönelik bir araştırma. *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, Doktora Tezi*, İstanbul, 2013.
  31. Akyazı, E, Ünal, A.T, İletişim fakültesi öğrencilerinin amaç, benimseme, yalnızlık düzeyi ilişkisi bağlamında sosyal ağları kullanımı. *Global Media Journal: Turkish Edition*, 2013, 3(6), 1-24.
  32. Filiz, O, Erol, O, Dönmez, F.İ, Kurt, A.A, BÖTE bölümü öğrencilerinin sosyal ağ siteleri kullanım amaçları ile internet bağımlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 2014, 3(2), 17-28.
  33. Uslu, S, Hamarat, E, Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının sosyal ağları kullanım amaçlarının belirlenmesi. *e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2016, 3(1), 26-35.
  34. Erdemli, H, Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin sosyal ağ kullanım amaçlarının incelenmesi. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2017, 2(1), 20-27.
  35. Unal, A, Akyuz, H.I, Social networking purposes of pre-service teachers. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 2015, 186, 825-828.
  36. Kaess, M, Durkee, T, Brunner, R, Carli, V, Parzer, P, Wasserman, C, Balint, M, Pathological internet use among European adolescents: Psychopathology and self-destructive behaviours. *European Child and Adolescent Psychiatry*, 2014, 23(11), 1093-1102.
  37. Kuss, D. J, Griffiths, M. D, Binder, J. F, Internet addiction in students: Prevalence and risk factors. *Computers in Human Behavior*, 2013, 29(3), 959-966.
  38. Kır, İ, Sulak, Ş, Eğitim fakültesi öğrencilerinin internet bağımlılık düzeylerinin incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 2014, 13(51), 150-167.
  39. Deniz, L, Gürültü, E, Lise öğrencilerinin sosyal medya bağımlılıkları. *Kastamonu Education Journal*, 2018, 2(26), 355-367.
  40. Seferoğlu, S.S, Yıldız, H, Dijital çağın çocukları: İlköğretim öğrencilerinin Facebook kullanımları ve internet bağımlılıkları üzerine bir araştırma. *İletişim ve Diplomasi*, 2013, 2, 31-48.
  41. Tanrıverdi, H, Sağır, S, Lise öğrencilerinin sosyal ağ kullanım amaçlarının ve sosyal ağları benimseme düzeylerinin öğrenci başarısına etkisi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2014, 7(18), 776-821.
  42. Yılmaz, B.S, Günel, Ö.D, Üniversite eğitimi ve girişimcilik: Bireyleri girişimcilğe yönlendiren etkenler üzerine bir araştırma. *Akademik Bakış Dergisi*. 2011, 26, 1-20.
  43. Bozkurt, Ö, Kalkan, A, Koyuncu, O, Alparslan, A.M, Türkiye'de girişimciliğin gelişimi: Girişimciler üzerinde nitel bir araştırma. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2012, 15(1), 229-247.
  44. Fafaliou, I, Students' propensity to entrepreneurship: an exploratory study from Greece. *International Journal of Innovative Research and Development*, 2012, 4(3-4), 293-313.

<http://edergi.cbu.edu.tr/ojs/index.php/cbusbed> isimli yazarın CBU-SBED başlıklı eseri bu Creative Commons Alıntı-Gayriticari4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.

